

Організація з безпеки та
співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія в Україні

ТЕМАТИЧНИЙ ЗВІТ

ОБМЕЖЕННЯ СВОБОДИ ПЕРЕСУВАННЯ
ТА ІНШІ ПЕРЕШКОДИ У ВИКОНАННІ МАНДАТА СММ

Липень — грудень 2019

Квітень 2020

Опубліковано Спеціальною моніторинговою місією ОБСЄ в Україні

© Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні 2019 р.

Усі права захищені. Використання та копіювання змісту цього видання дозволяється в некомерційних цілях та за умови обов'язкового посилання на Спеціальну моніторингову місію ОБСЄ в Україні.

Звіт англійською, українською та російською мовами доступний в електронному вигляді за посиланням:

<https://www.osce.org/ukraine-smm>

ЗМІСТ

Короткий виклад	4
Вступ	5
Ролі та зони відповідальності	6
Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні	6
Підписанти Мінських угод	6
Спільний центр з контролю та координації (СЦКК)	6
Категорії обмежень	7
Огляд обмежень	8
Обмеження з застосуванням зброї поблизу патрулів СММ, прямих погроз та агресивної поведінки	10
Обмеження на блокпостах	11
Обмеження моніторингу відведення озброєння	14
Засоби дистанційного спостереження СММ	15
Прикордонні райони, які не контролюються урядом	19
Ділянки розведення сил і засобів	21
Міни, невибухлі боєприпаси й інші вибухонебезпечні предмети	24
Перешкоди у процесі збору інформації	27
Внесок СЦКК	28
Висновки	29
Додаток № 1: Графіки та мапи	31
Додаток № 2: Насильство та погрози щодо співробітників Місії чи в їхній присутності	34
Додаток № 3: Інциденти, коли на БПЛА СММ малого і середнього радіуса дії наводили зброю	35

КОРОТКИЙ ВИКЛАД

- Безперервна, необмежена та безумовна свобода пересування СММ має вирішальне значення для виконання мандата Місії.
- Місія і далі стикалася з обмеженнями свободи пересування та іншими перешкодами на сході України. Ці обмеження здебільшого були зосереджені в непідконтрольних урядові районах на півдні Донецької області.
- Здійснення СММ моніторингу прикордонних районів, що не контролюються урядом, знову класифікувалося як обмежене через факти обмежень доступу патрулів СММ.
- Безпілотні літальні апарати (БПЛА) СММ і далі зазнавали впливу перешкод сигналу GPS і ставали цілями обстрілів, що створювало небезпеку також для патрулів Місії, які керували польотами БПЛА.
- Випадки нездійснення розмінування, вилучення наявних невибухлих боєприпасів та інших вибухонебезпечних предметів і факти закладання нових, продовжували перешкоджати свободі пересування патрулів Місії.
- Сторони є відповідальними за маркування, огороження та проведення розмінування забруднених районів; однак СММ відзначила невеликий прогрес у проведенні розмінування та вилучення невибухлих боєприпасів з обох боків лінії зіткнення.
- У непідконтрольних урядові районах Місія і далі стикалася з перешкодами у встановленні фактів і звітуванні про них після конкретних інцидентів і повідомлень про інциденти.

ВСТУП

Безперешкодна, необмежена та безумовна свобода пересування спостерігачів має вирішальне значення у процесі реалізації завдань, передбачених у мандаті Місії згідно з рішенням Постійної ради ОБСЄ № 1117, та ефективного виконання ролі СММ, передбаченої Протоколом і Меморандумом від вересня 2014 року, Мінським Комплексом заходів від лютого 2015 року та Доповненням до нього від вересня 2015 року, а також Рамковим рішенням щодо розведення сил і засобів від 21 вересня 2016 року. Будь-які обмеження, з якими стикається Місія, потенційно знижують її здатність здійснювати моніторинг безпекової ситуації та виконувати мандат СММ, що суперечить рішенням Постійної ради та зобов'язанням, взятим на себе підписантами Мінських угод.

У цьому звіті викладено оновлені дані щодо обмежень та інших перешкод, з якими стикалася СММ ОБСЄ під час виконання свого мандата в другій половині 2019 року. Попередній огляд першого півріччя 2019 року опубліковано у [вересні 2019 року](#).

У звіті означено категорії та типи обмежень свободи пересування, а також інші перешкоди виконанню мандата Місії, шляхом визначення тенденцій та проведення порівняльного аналізу зібраних даних. Звіт також контекстуалізує обмеження свободи пересування та інші перешкоди, з якими стикалася Місія у невідконтрольних урядові районах на півдні Донецької області, що впливають на всебічний моніторинг СММ безпекової ситуації, зокрема у прикордонних районах, а також вплив на цивільне населення в цьому районі. У звіті також зазначені обмеження, що виникали під час моніторингу відведення важкого озброєння, зокрема у місцях розміщення відведеного важкого озброєння та місцях постійного зберігання озброєння, а також випадки перешкоджання моніторингу Місії в невідконтрольних урядові прикордонних районах.

РОЛІ ТА ЗОНИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Спеціальна моніторингова місія ОБСЄ в Україні

[Рішення Постійної ради ОБСЄ № 1117](#)

визначає, що метою діяльності Спеціальної моніторингової місії ОБСЄ в Україні (СММ) є сприяння зниженню напруженості та забезпеченню миру, стабільності і безпеки по всій країні. Мандатом Місії передбачено безпечний і безперешкодний доступ СММ по всій Україні. Необмежений та безумовний доступ до усіх районів є необхідним для забезпечення ефективного моніторингу та звітування щодо безпекової ситуації, впливу на цивільне населення, дотримання режиму припинення вогню, відведення озброєння, розмінування, розведення сил і засобів, а також дотримання прав людини й основних свобод. Крім цього, згідно з мандатом Місії доручено доповідати про будь-які обмеження свободи її пересування та про інші перешкоди виконанню її мандата.

Підписанти Мінських угод

Підписанти Доповнення до Комплексу заходів і [Рамкового рішення щодо розведення сил і засобів](#) (2016 рік) дійшли згоди, що Збройні сили України та збройні формування забезпечують безпечний і безперешкодний доступ СММ, а також оперативно реагують на конкретні порушення, зафіксовані Місією. Вони також домовилися, що обмеження свободи пересування Місії, зокрема втручання в роботу засобів дистанційного спостереження СММ, є порушенням

мандата Місії, і зобов'язалися забезпечити ефективний моніторинг і верифікацію з боку СММ.

Спільний центр з контролю та координації (СЦКК)

СЦКК був створений у вересні 2014 року в рамках двосторонньої ініціативи між Генеральним штабом Збройних сил України Міністерства оборони України та Генеральним штабом Збройних сил Російської Федерації Міністерства оборони Російської Федерації. Підписанти Доповнення визначили, що СЦКК має сприяти оперативному реагуванню на факти перешкоджання у здійсненні моніторингу та верифікації СММ, а також забезпеченню безпеки спостерігачів Місії¹. 18 грудня 2017 року Російська Федерація вивела офіцерів Збройних сил Російської Федерації зі складу СЦКК. До того дня Місія зверталася до обох сторін СЦКК — офіцерів Збройних сил України й офіцерів Збройних сил Російської Федерації — із проханням посприяти негайному усуненню перешкод, із якими стикалася СММ.

¹ Крім цього, відповідно до Рішення ТКГ щодо протимінної діяльності від 3 березня 2016 року, СЦКК відповідає за загальну координацію робіт із розмінування та дотримання режиму припинення вогню під час проведення розмінування.

КАТЕГОРІЇ ОБМЕЖЕНЬ

СММ класифікує обмеження свободи пересування таким чином:

Заборона доступу — недопущення патрулів СММ до зони особливої уваги, у тому числі до ділянок міжнародного кордону, перешкоджання у прямуванні запланованим маршрутом патрулювання та відмова у перетині блокпоста або лінії зіткнення.

Доступ за умови — надання СММ доступу лише після виконання її співробітниками певних умов, зокрема супроводу, пред'явлення документів (наприклад, національних паспортів співробітників Місії) або проведення обшуку (огляду) автомобілів СММ.

Затримка — регулярні випадки очікування (наприклад, на блокпостах), коли відповідальні особи перевіряють документи співробітників Місії, записують номерні знаки автомобілів СММ чи уточнюють щодо дозволів від своїх командирів. До категорії затримки також потрапляли випадки, коли час очікування видавався довшим, ніж це обґрунтовано необхідно, що обмежувало доступ СММ за відсутності підстав для цього.

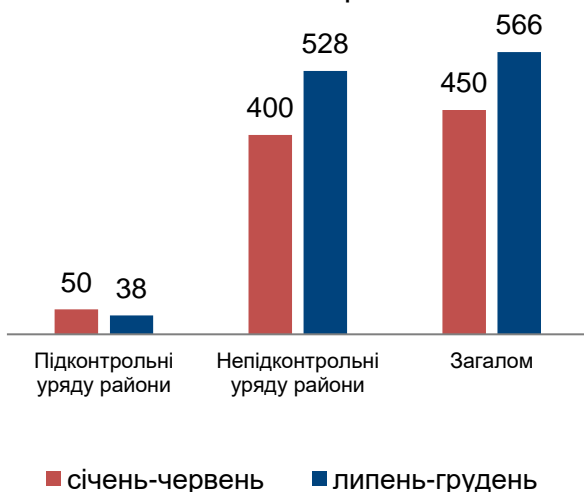
Інші перешкоди — це форма заборони доступу, про яку повідомляється, коли створюють будь-які перешкоди роботі технічних засобів моніторингу СММ (наприклад, випадки глушіння сигналу або ведення вогню в напрямку БПЛА).

Більше того, подекуди Місія також стикається з обмеженнями своїх зусиль зі встановлення фактів і звітування про них, коли реагує на конкретні інциденти та повідомлення про інциденти в певних місцях, з боку цивільних осіб, зокрема в результаті їхнього небажання взаємодіяти з СММ, особливо через «накази» або «відсутність дозволу» від осіб, яким належить фактичний контроль. Такі обмеження особливо несприятливо впливають на спроможність Місії здійснювати моніторинг дотримання прав людини. Однак кількість таких обмежень важко визначити в чисельному відображенні, тому вони не становлять частину викладених у цьому звіті статистичних даних.

ОГЛЯД ОБМЕЖЕНЬ

У період із 1 липня до 31 грудня 2019 року СММ зіткнулася з більшою кількістю обмежень свободи пересування та інших перешкод у виконанні мандата, якщо порівнювати з першим півріччям 2019 року. Загалом свободу пересування Місії обмежували у 566 випадках, що майже на 25% більше супроти першої половини 2019 року (орієнтовно 450 таких обмежень)². Як і в попередні звітні періоди, обмеження відбувалися здебільшого в невідконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей (93%), з-поміж яких зафіксовано 385 випадків заборони доступу³.

Обмеження свободи пересування за районами за 2019 р.

У другій половині 2019 року на заборону доступу припало 402 з сукупно 566 випадків обмежень, що на 16% більше, якщо порівнювати з першим півріччям 2019 року

(346 випадків). Місія зафіксувала 17 випадків заборони доступу в підконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей, 8 із яких до місць розміщення відведеного важкого озброєння. У невідконтрольних урядові районах зафіксовано сукупно 385 випадків заборони доступу: 341 у Донецькій області та 44 в Луганській. Із 341 випадку заборони доступу в невідконтрольних урядові районах Донецької області, 250 випадків зафіксовано в районах на півдні Донецької області, а 96 — на блокпості біля невідконтрольного урядові Верхньошироківського (кол. Октябр).

Місія стикалася із затримкою у доступі 78 разів, що на 73% більше, якщо порівнювати з попереднім півріччям 2019 року (45 випадків). Із них 5 випадків сталися у підконтрольних урядові районах Донецької області, а 73 — у невідконтрольних урядові районах (71 у Донецькій області та 2 у Луганській області). Більше ніж 85% затримок у доступі зафіксовано в невідконтрольних урядові районах на півдні Донецької області, на блокпостах біля Верхньошироківського (60 випадків) та поблизу Заїченка (3 випадки).

Доступ за умови зафіксовано в 20 випадках. Усі випадки, окрім одного, сталися на блокпостах у невідконтрольних урядові районах Донецької області (у попередньому півріччі таких випадків було 19).

² Наведені у цьому розділі показники не включають випадки перешкод сигналу GPS БПЛА СММ (за оцінкою, через глушіння або ймовірно в результаті глушіння) та регулярні обмеження, що виникають через зафіксовану або потенційну наявність мін і невибухлих боеприпасів на певних дорогах, що були визначені як важливі для ефективного моніторингу, а також на ділянках розведення в районах Станиці Луганської, Золотого та Петрівського і поблизу них (Для ознайомлення з детальнішою інформацією за період першого півріччя 2019 року див. «Тематичний звіт про обмеження свободи пересування та інші перешкоди у виконанні мандата СММ за січень-червень 2019 р.»).

³ Для отримання інформації про регулярні обмеження див. [Щоденні звіти СММ](#).

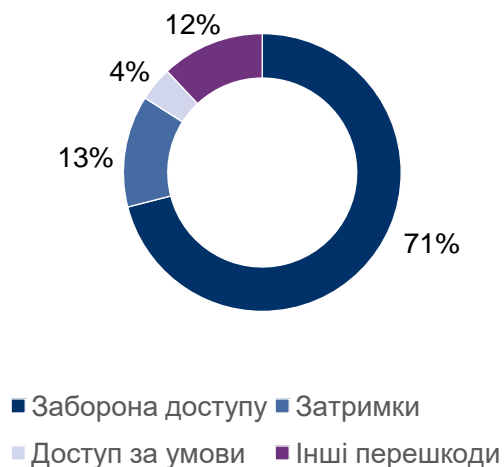

На півдні Донецької області Місія у двох випадках стикалася з випадками доступ за умови, коли члени збройних формувань супроводжували патрулі СММ від блокпосту поблизу Новоазовська до лікарні, де спостерігачі уточнювали повідомлення про жертви серед цивільного населення з Рози та Пікуз (кол. Комінтернове). В інших випадках члени збройних формувань вимагали надання додаткових документів, проведення огляду автомобілів або супроводу патрулів Місії у районах, де спостерігачі уточнювали повідомлення про пошкодження цивільних об'єктів.

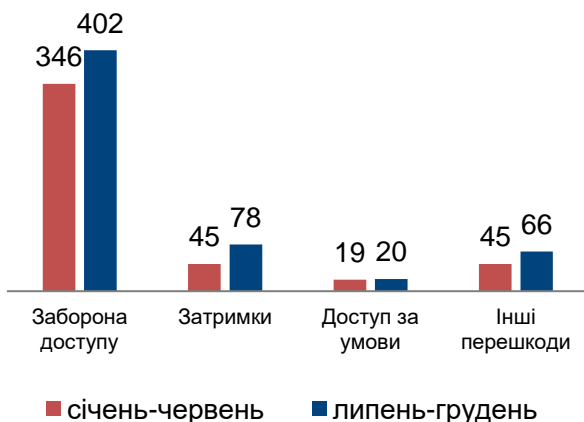
Інші перешкоди виконанню мандата Місії (не враховуючи вплив перешкод сигналу GPS БПЛА СММ, за оцінкою, ймовірно внаслідок глушіння) сталися у 66 випадках, що на 46% більше, якщо порівнювати з попереднім півріччям 2019 року (45 випадків).

З-поміж них, 15 випадків зафіксовано в підконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей (усі пов'язані з вогнем у напрямку БПЛА СММ). У непідконтрольних урядові районах зафіксовано сукупно 51 випадок (30 у Донецькій області та 21 у Луганській області відповідно) — 28 із них пов'язані з відкриттям вогню, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ, а 4 — поблизу патрулів Місії.

Типологія обмежень у відсотках за липень-грудень 2019 р.

Обмеження свободи пересування по категоріях за 2019 р.

ОБМЕЖЕННЯ З ЗАСТОСУВАННЯМ ЗБРОЇ ПОБЛИЗУ ПАТРУЛІВ СММ, ПРЯМИХ ПОГРОЗ ТА АГРЕСИВНОЇ ПОВЕДІНКИ

Місія і далі стикалася з обмеженнями свободи пересування під час яких поблизу патрулів ставалися стрілянина чи прямі погрози, вдавалися до агресивної поведінки чи погроз на адресу співробітників СММ. Однак таких випадків було менше (5), якщо порівнювати з попереднім півріччям 2019 року (8 випадків). Усі випадки, окрім одного, сталися в невідконтрольних урядові районах. У той час як вогонь зі стрілецької зброї або вибухи неподалік не були націлені на команди Місії, члени патрулів СММ були змушені залишати район не завершивши виконання покладених на них завдань.

Наприклад, у липні, перебуваючи на південній околиці невідконтрольного урядові Золотого-5 (Михайлівки), орієнтовно за 600 м на схід від ділянки розведення сил і засобів у районі Золотого, члени патруля Місії чули свист, за оцінкою, внаслідок прольоту куль над їхніми головами, а також звук рикошету куль від твердої поверхні на відстані приблизно 5–10 м від них⁴.

У вересні, здійснюючи оцінку пошкоджень цивільних об'єктів у північно-східній частині невідконтрольних урядові Пікуз, члени патруля Місії чули та бачили вибух (за оцінкою, розрив снаряда) на дорозі орієнтовно за 30 м, а також помітили, як на дорогу біля місця розриву впав хвостовик від реактивної гранати. Члени патруля

СММ відразу залишили це місце та перемістилися східніше Пікуз. Навіть після того, як вони від'їхали приблизно на 700 м на схід, співробітники Місії все ще почули 2 вибухи невизначеного походження⁵. У листопаді, перебуваючи у Пікузах для уточнення інформації про пошкодження цивільних об'єктів, спостерігачі чули 3 постріли зі стрілецької зброї приблизно за 100–200 м на південний захід від свого місцеположення⁶.

Також у вересні спостерігачам перешкодили запустити БПЛА малого радіуса дії біля підконтрольного урядові Тополиного, оскільки офіцер Збройних сил України при СЦКК сказав їм, що будь-який БПЛА СММ, що літатиме в цьому районі, буде збитий⁷.

Слід відзначити, що всі інциденти зі стріляниною біля патрулів Місії трапилися попри надані гарантії безпеки та дотримання локального режиму припинення вогню. Ці інциденти наражали співробітників Місії на надзвичайну небезпеку та перешкождали виконанню мандата СММ (для ознайомлення з інформацією про всі ці інциденти див. Додаток № 2).

⁴ Див. Щоденний звіт СММ від 6 липня 2019 року.

⁵ Див. Оперативний звіт СММ від 2 вересня 2019 року.

⁶ Див. Щоденний звіт СММ від 30 листопада 2019 року.

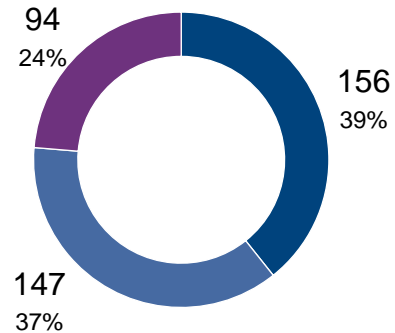
⁷ Див. Щоденний звіт СММ від 27 вересня 2019 року.

ОБМЕЖЕННЯ НА БЛОКПОСТАХ

Упродовж звітного періоду показник обмежень, з якими спостерігачі стикалися на різних блокпостах уздовж лінії зіткнення збільшився приблизно на 60% та становить 409 випадків (супроти 256 у попередньому звітному періоді). Із 409 обмежень 12 зафіксовано в Луганській області (3 у підконтрольних і 9 у непідконтрольних урядові районах), а 397 — у Донецькій області (5 у підконтрольних і 392 у непідконтрольних урядові районах). Із 397 обмежень, зафіксованих у Донецькій області, приблизно у 75% (304 випадки) патрулям Місії відмовляли в доступі на блокпостах у непідконтрольних урядові районах (супроти 169 випадків у попередньому звітному періоді). Із 304 випадків заборони доступу в непідконтрольних урядові районах Донецької області 239 зафіксовано в її південній частині, зокрема 96 випадків на блокпості біля непідконтрольного урядові Верхньошироківського (кол. Октябр).

Патрулі Місії стикалися з систематичними обмеженнями свободи пересування, коли намагалися отримати доступ до непідконтрольних урядові районів на півдні Донецької області. Для того, щоб дістатися цих районів, патрулі СММ використовували контрольний пункт в'їзду-виїзду (КПВВ) поблизу підконтрольного урядові Гнутового та відповідний блокпост збройних формувань біля Верхньошироківського. Із Верхньошироківського автошлях забезпечує доступ до населених пунктів, розташованих північніше блокпоста, на схід у напрямку неконтрольованої урядом ділянки міжнародного кордону, а також до населених пунктів, розташованих південніше в напрямку Азовського моря.

Усі категорії обмежень свободи пересування у непідконтрольних урядові районах Донецької області

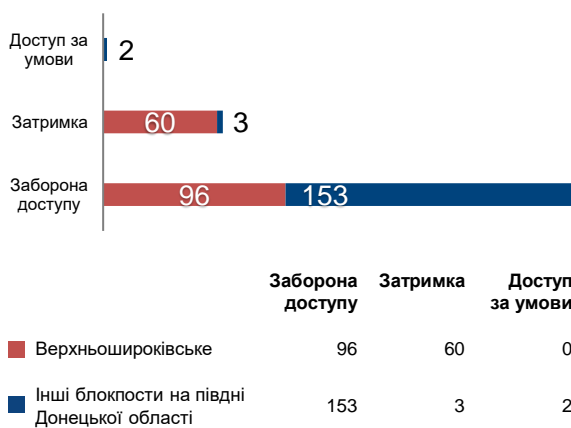

- Верхньошироківське
- Інші блокпости на півдні Донецької області
- Інші блокпости у Донецькій області

Упродовж звітного періоду патрулі Місії зіткнулися з 156 випадками обмеженнями свободи пересування на блокпості біля Верхньошироківського (96 заборон доступу та 60 випадків доступу з затримкою), тимчасом упродовж попереднього звітного періоду таких обмежень було майже на 50% менше (39 заборон доступу та 40 випадків доступу з затримкою). У більшості випадків, відмовляючи патрулям Місії у доступі, члени збройних формувань посилалися на сумнівні причини, наприклад на те, що «у цьому районі триває комплекс заходів» та на «роботи з розмінування у цьому районі». Однак, коли командам СММ вдавалося без обмежень проїхати через блокпост поблизу Верхньошироківського, дуже часто їхнє пересування обмежували на інших, розташованих далі блокпостах збройних формувань, що, у свою чергу, не дозволяло патрулям СММ дістатися до намічених пунктів призначення.

Місія стикалася з обмеженнями свободи пересування 158 разів (153 заборони доступу, 3 затримки доступу та 2 випадки доступу за умови) на інших блокпостах збройних формувань на півдні Донецької області, що перешкоджало можливості СММ здійснювати моніторинг безпекової ситуації та впливу на цивільне населення в цих районах, а також у неконтрольованих урядом прикордонних районах. Зокрема, патрулі Місії стикалися з обмеженнями свободи пересування 68 разів (із них 65 випадків заборони доступу) на блокпості поблизу Заїченка, 31 раз на блокпості поблизу Новоазовська (з яких 29 випадків заборони доступу), тимчасом 18 заборон доступу сталися на блокпості біля Безіменного, 15 — неподалік Шевченка, 7 — поблизу Приморського, 7 — у районі Соснівського, 4 — біля Тавричеського, а решта 7 — на інших блокпостах на півдні Донецької області.

Обмеження свободи пересування на блокпостах на півдні Донецької області

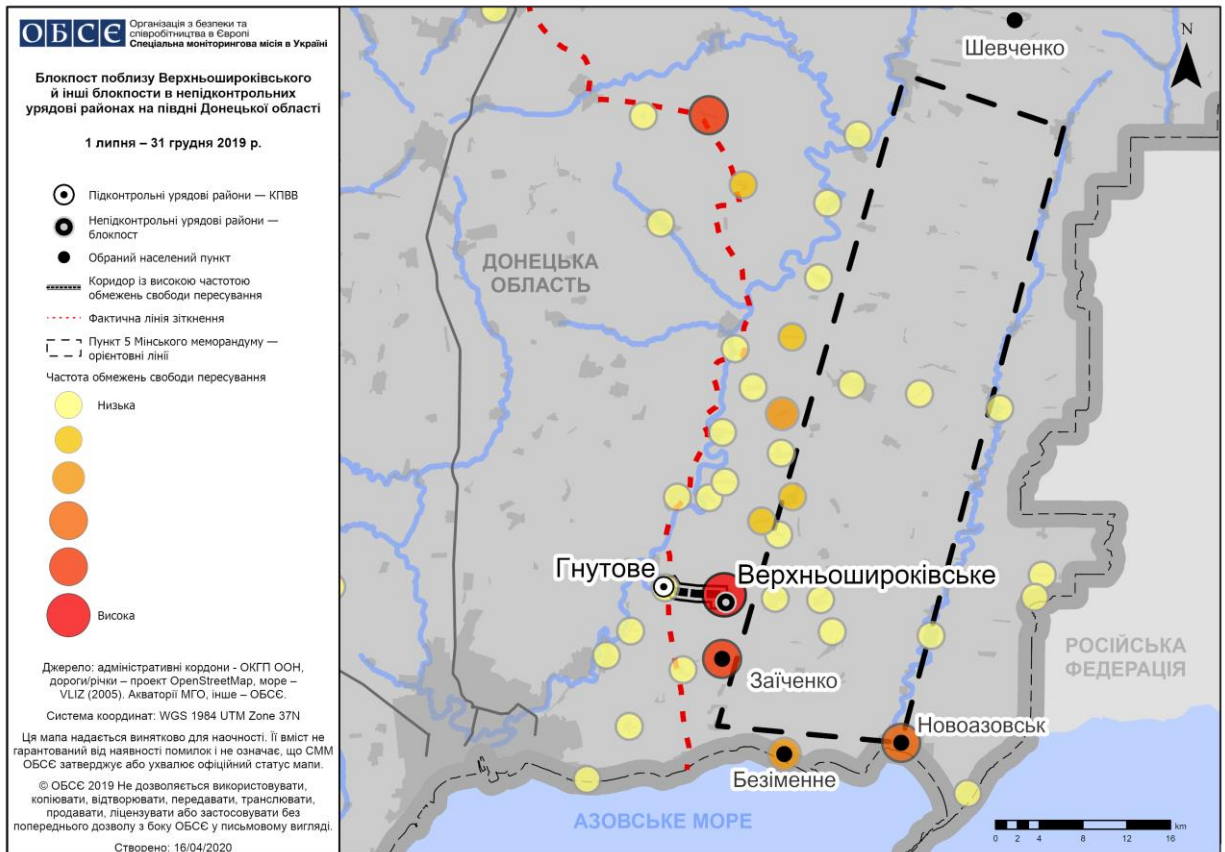
Ці обмеження свободи пересування патрулів Місії на півдні Донецької області мали значний вплив на моніторингову діяльність СММ. Це стосувалося не лише здійснення моніторингу прикордонних районів, а й суттєво вплинуло на моніторинг відведення озброєння та іншої техніки в цих районах і в зоні, де розміщення важкого озброєння та військової техніки заборонено згідно з пунктом 5 Меморандуму від 19 вересня 2014 року⁸. Обмеження також перешкоджають здійсненню моніторингу та звітуванню Місії щодо впливу конфлікту на цивільне населення та, зокрема, про те, як бойові дії в населених пунктах загрожують безпеці мирних мешканців. Через систематичні випадки заборони доступу до непідконтрольних урядові районів, СММ регулярно не може дістатися Саханки, Новоазовська, Безіменного, Сєдового та Пікуз. Лише у двох випадках, коли патрулям Місії дозволили відвідати Пікузи, спостерігачі здійснили оцінку пошкоджень цивільних об'єктів.

В інших районах Донецької області Місія стикалася з обмеженнями свободи пересування на блокпостах збройних формувань біля Кременця (у 10 випадках), Старомихайлівки (у 9 випадках), Нової Мар'ївки (у 8 випадках) та в інших населених пунктах. У більшості випадків члени збройних формувань дозволяли патрулям Місії проїхати лише за умови перевірки автомобілів СММ, вони вимагали пред'явити документи співробітників чи реєстраційні документи автомобілів Місії, або дозволяли проїхати лише у супроводі членів збройних формувань.

⁸ ОБСЄ здійснює моніторинг дотримання заборони на розміщення важкого озброєння та військової техніки в районі, обмеженому населеними пунктами Кальміуське (кол. Комсомольське), Кумачове, Новоазовськ і Саханка.

У Луганській області 9 із 12 випадків обмежень свободи пересування, з якими стикалася Місія, відбулися у невідконтрольних урядові районах. 3 такими обмеженнями патрулі СММ стикалися біля Веселогорівки (4 рази),

Южної Ломуватки (2 рази), а також поблизу Металіста та Степанівки, де члени збройних формувань відмовили у доступі, посилаючись на те, що «триває комплекс заходів», а також на «поганий стан доріг» і «мінну небезпеку».

ОБМЕЖЕННЯ МОНІТОРИНГУ ВІДВЕДЕННЯ ОЗБРОЄННЯ

Можливості Місії здійснювати моніторинг відведення озброєння і далі перешкоджали, оскільки сторони неодноразово відмовляли спостерігачам у доступі до місць розміщення озброєння, зокрема до місць розміщення відведеного важкого озброєння (МРВВО) та постійних місць зберігання озброєння (ПМЗО).

У звітному періоді СММ зіткнулася з 15 обмеженнями свободи пересування при спробі доступу до таких місць, що становило близько 8% від загального числа відвідувань, супроти 30 обмежень (близько 14% від загального числа відвідувань) за перші півроку 2019 року.

Із зазначених випадків 9 сталися у підконтрольних урядові районах Донецької та Луганської областей (8 випадків заборони та 1 випадок затримки доступу), тимчасом у непідконтрольних урядові районах Донецької області сталися 5 таких випадків, а в непідконтрольних урядові районах Луганської області — 1 випадок. У всіх вищезгаданих випадках при забороні доступу СММ посилялися на «відсутність письмового дозволу», «накази від командирів» і «відсутність попередньо затверджених дозволів».

Значна кількість обмежень у підконтрольних урядові районах також пояснюється більшою кількістю зареєстрованих місць та об'єктів зберігання озброєння. Якщо йдеться про такі місця у непідконтрольних урядові районах, Місія систематично стикалася з заборонаю доступу на півдні Донецької області (для отримання детальнішої інформації див. розділ «Обмеження на блокпостах»), що вплинуло на кількість відвідувань і перевірок наявності озброєння в цьому районі. Щонайменше у 8 випадках патрулі СММ не змогли дістатися до таких місць у непідконтрольних урядові районах на півдні Донецької області через обмеження, з якими вони стикалися на блокпостах.

ЗАСОБИ ДИСТАНЦІЙНОГО СПОСТЕРЕЖЕННЯ СММ

І далі ставалися випадки відкриття вогню у напрямку та перешкоджання роботі технічних засобів СММ, незважаючи на те, що підписанти Меморандуму, Комплексу заходів і Доповнення до нього погодилися з тим, що Місія матиме можливість використовувати всі необхідні технічні засоби, зокрема БПЛА, для виконання свого мандата⁹. У 2019 році Голова Місії, як і раніше, закликав підписантів Мінських угод вжити заходів для забезпечення безпеки співробітників і технічних засобів СММ, а також недопущення перешкоджання їхній роботі.

БПЛА

СММ використовує БПЛА з 2014 року для того, щоб доповнити діяльність із моніторингу наземних патрулів, зокрема шляхом ведення спостереження в районах, доступ до яких неможливий із міркувань безпеки та через обмеження доступу патрулів Місії. СММ використовує 3 типи БПЛА: дальнього, середнього та малого (міні-БПЛА) радіусів дії.

Протягом другої половини 2019 року Місія здійснила 2 879 польотів БПЛА, що приблизно на 15% більше, ніж за перше півріччя 2019 року (2 518 польотів). Із загальної кількості здійснено 153 польоти БПЛА дальнього радіуса дії, 245 — середнього радіуса дії та 2 481 — малого радіуса дії. Використанню БПЛА (малого і середнього радіусів дії) для здійснення моніторингу в непідконтрольних урядові районах часто ставали на заваді системні

обмеження, з якими стикалась СММ (див. мапу маршрутів патрулювання та польотів БПЛА, Додаток № 1).

БПЛА дальнього радіуса дії

Зважаючи на часті обмеження свободи пересування наземних патрулів Місії, БПЛА дальнього радіуса дії є надзвичайно важливим засобом для забезпечення всеосяжного моніторингу на сході України. БПЛА СММ дальнього радіуса дії наразі також є єдиним засобом, що забезпечує можливість здійснення моніторингу окремих районів і Донецької, і Луганської областей, особливо там, де у Місії немає доступу через міркування безпеки. Ці технічні засоби також забезпечують можливість здійснення моніторингу в нічний час.

БПЛА дальнього радіуса дії і далі зазнавали впливу перешкод сигналу одного чи обох модулів GPS (за оцінкою, імовірно в результаті глушіння). Протягом цього звітнього періоду такі перешкоди зафіксовано 250 разів під час 153 польотів, що призвело до численних випадків втрати сигналу GPS упродовж окремого польоту¹⁰.

Враховуючи те, що сторони не дотримуються своїх зобов'язань щодо гарантування СММ безперешкодного доступу, зокрема за допомогою використання БПЛА, Місія вживала ряд технічних заходів, а також провела тренінги для забезпечення здійснення управління та безпеки БПЛА дальнього радіуса дії під час впливу цілеспрямованих перешкод сигналу.

⁹ Згідно з Меморандумом, у зоні безпеки заборонено здійснювати польоти бойової авіації та іноземних БПЛА, за винятком БПЛА СММ, а в Комплексі заходів вказано, що підписанти забезпечують ефективний моніторинг і верифікацію режиму припинення вогню та відведення важкого озброєння з боку ОБСЄ з використанням усіх необхідних технічних засобів. Згідно з Доповненням, Збройні сили України та збройні формування оперативно реагують на конкретні порушення, зафіксовані СММ, зокрема втручання з метою перешкоджання використанню технічних засобів, необхідних для здійснення моніторингу і верифікації відведення озброєння.

¹⁰ Перешкоди сигналу могли створювати з будь-якого місця в радіусі кількох кілометрів від місцеположення БПЛА.

Однак ці операційні корективи не можуть забезпечити повний захист.

БПЛА середнього та малого радіусів дії

Місія виконала 2 726 польотів БПЛА малого та середнього радіусів дії. Приблизно в 10% цих польотів БПЛА зазнавали впливу перешкод сигналу GPS (за оцінкою, ймовірно внаслідок глушіння).

У 45 випадках вогонь зі стрілецької зброї, за оцінкою, вели в напрямку БПЛА СММ: 13 випадків сталися у підконтрольних урядові районах Донецької області, 29 випадків — у непідконтрольних урядові районах (10 у Донецькій області та 19 у Луганській області), а також ще 3 — між позиціями Збройних сил України та позиціями

збройних формувань. Ці показники становлять 20% збільшення кількості таких випадків, якщо порівнювати з першим півріччям 2019 року (зафіксовано 38 подібних випадків). З 45 випадків у 43 вогонь, за оцінкою, вели в напрямку міні-БПЛА, а ще в 2 випадках — в напрямку БПЛА середнього радіуса дії. Зважаючи на те, що радіус польотів міні-БПЛА становить до 5 км, патрулі, які управляють ними, наражаються на небезпеку з огляду на перебування поблизу БПЛА. Інциденти з веденням вогню тривають, незважаючи на надані гарантії безпеки, а також завчасне повідомлення СММ сторін про здійснення польотів БПЛА. Сторони продемонстрували небажання брати на себе відповідальність і вживати необхідних заходів для вирішення цього питання.

Член збройних формувань цілиться у міні-БПЛА СММ
9 км від лінії зіткнення

Неподалік Земляного | непідконтрольні урядові райони
Луганської області
12 липня 2019 року
Дані спостереження міні-БПЛА

ОБСЕ

Військовослужбовець ЗСУ навів зброю на міні-БПЛА СММ
 Менше 1 км від лінії зіткнення

Неподалік Пищевика | підконтрольні урядові райони
 Донецької області
 7 жовтня 2019 року
 Дані спостереження міні-БПЛА

У цілому протягом звітного періоду Місія втратила 1 БПЛА середнього радіуса дії та 6 міні-БПЛА. У вересні БПЛА СММ середнього радіуса дії був пошкоджений (за оцінкою, внаслідок вогню зі стрілецької зброї) під час польоту над непідконтрольними урядові районами поблизу ділянки розведення в районі Петрівського¹¹. Крім того, 2 міні-БПЛА було втрачено після того, як вогонь зі стрілецької зброї, за оцінкою, відкрили в їхньому напрямку, під час польотів неподалік непідконтрольних урядові Обозного та Лобачевого в Луганській області. Ще 4 міні-БПЛА не вдалося повернути після того, як спостерігачі втратили контроль над ними (унаслідок впливу перешкод сигналу) під час виконання польотів поблизу непідконтрольних урядові Верхньошироківського та Петровського району Донецька; з них 2 втрачено під час

виконання польотів над підконтрольними та непідконтрольними урядові районами біля ділянки розведення в районі Петрівського¹².

Камери СММ

З 2015 року СММ встановлювала камери для моніторингу в ключових секторах поблизу лінії зіткнення, у тому числі для забезпечення можливості спостереження (зокрема в нічний час) у районах поблизу життєво важливих об'єктів цивільної інфраструктури, КПВВ і відповідних блокпостів. Після початку розведення сил і засобів 29 жовтня та 9 листопада 2019 року відповідно Місія встановила 3 додаткові камери для здійснення моніторингу на ділянках розведення в районах Золотого й Петрівського. Тож, загальна кількість встановлених камер збільшилась із 22 до 25 одиниць.

¹¹ Див. Щоденний звіт СММ від 30 вересня 2019 року.

¹² Див. щоденні звіти СММ від/станом на 6 липня 2019 року, 9 липня 2019 року, 14 серпня 2019 року, 15 серпня 2019 року, 30 вересня 2019 року та 22 жовтня 2019 року.

Із 25 камер СММ 16 розміщені в підконтрольних урядові районах, 5 — у непідконтрольних урядові районах, а ще 4 — між підконтрольними та непідконтрольними урядові районами. Менша кількість камер, установлених у непідконтрольних урядові районах, пояснюється, перш за все, небажанням осіб, яким належить фактичний контроль, давати дозвіл на встановлення камер. Упродовж звітного періоду Голова Місії направив листа підписантам Мінських угод, закликаючи невідкладно вжити заходів з метою виправлення ситуації задля забезпечення СММ можливості безперешкодно виконувати мандат. Крім того, слід зауважити, що під час функціонування камери СММ фіксують порушення режиму припинення вогню та здійснюють інші спостереження з обох боків лінії зіткнення.

Понад рік у патрулів Місії не було доступу до місця розміщення камери СММ у непідконтрольних урядові районах неподалік ділянки розведення в районі Петрівського (вивантаження даних спостереження з якої виконувалося в ручному режимі) через наявність мін; команда Місії змогла дістатися до камери 23 серпня 2019 року. Члени збройних формувань обмежували доступ до камери СММ із 1 вересня по 8 жовтня, посилаючись на «безпекову ситуацію» та «проведення комплексу спеціальних заходів» у цьому районі. З метою покращення спроможності здійснювати моніторинг ділянок розведення, в грудні СММ установила в підконтрольній урядові Богданівці додаткову камеру денного спостереження

з системою тепловізійного спостереження з трансляцією в режимі реального часу. Протягом звітного періоду збройні формування відмовлялися сприяти виконанню запиту Місії щодо встановлення подібної системи відеоспостереження в непідконтрольних урядові районах на оптимальній ділянці місцевості (пагорбі), з якої можливо краще охопити ділянку розведення¹³.

¹³ Члени збройних формувань відмовили СММ у виконанні запиту щодо встановлення тепловізійної камери та камери з можливістю трансляції у режимі реального часу на підвищенні на дорозі між непідконтрольними урядові Стилою та Петрівським. У 2019 році вони дозволили замінити попередню систему відеоспостереження на нову (розміщена в тому ж положенні); Місія змогла провести ці роботи 10 березня 2020 року (поза звітним періодом).

ПРИКОРДОННІ РАЙОНИ, ЯКІ НЕ КОНТРОЛЮЮТЬСЯ УРЯДОМ

Згідно з Рішенням Постійної ради ОБСЄ №1117 від 21 березня 2014 року, СММ доручено збирати інформацію та звітувати про ситуацію з безпекою по всій Україні. Мінський протокол (від 19 вересня 2014 року) передбачає постійний доступ ОБСЄ для здійснення моніторингу та верифікації на українсько-російському кордоні. Безпечний і надійний доступ ОБСЄ до всіх районів поряд із міжнародним кордоном із Російською Федерацією є необхідним для всеосяжного моніторингу та звітування Місії.

Упродовж звітнього періоду кількість відвідувань прикордонних районів, що не контролюються урядом, залишалася аналогічною, якщо порівнювати з попереднім звітним періодом (близько 200 супроти 205). У Луганській області патрулі СММ стикалися з заборонаю доступу в 29 випадках (порівняно з 55 випадками заборони доступу протягом першого півріччя 2019 року). Більшість цих обмежень і далі ставалися поблизу пунктів пропуску на кордоні¹⁴ неподалік Ізвариного, Довжанського, Сєверного та Вознесенівки (зокрема на залізничній станції в районі Вознесенівки), де через кілька хвилин після прибуття патрулів Місії члени збройних формувань казали спостерігачам залишити район, часто посилаючись на «накази від командирів». Подібні постійні заборони доступу значною мірою перешкоджали спроможності СММ здійснювати моніторинг у цих районах.

У Донецькій області для проїзду до неконтрольованих урядом прикордонних районів патрулям СММ необхідно перетинати блокпост неподалік Верхньошироківського та розташовані далі блокпости, зокрема поблизу непідконтрольного урядові Новоазовська (біля кордону). На зазначеному блокпості свободу пересування Місії обмежували 31 раз: у 29 випадках патрулям Місії не дозволили проїхати, а ще у 2 випадках дозволили проїхати лише в супроводі членів збройних формувань¹⁵. В інших випадках патрулям СММ регулярно відмовляли в доступі до кордону на блокпостах, розміщених за багато кілометрів від кордону (наприклад, на зазначеному блокпості у Верхньошироківському).

Навіть коли Місія не стикалася з обмеженнями свободи пересування з боку членів збройних формувань поблизу пунктів пропуску на кордоні, через значну тривалість проїзду (та наявність кількох блокпостів на маршрутах прямування), ускладненого поганим станом доріг, несприятливими погодними умовами й обмеженою тривалістю світлового дня (особливо в зимовий період), патрулі СММ могли здійснювати моніторинг у цих районах упродовж короткого періоду часу (зазвичай не довше 1 години).

¹⁴ Відповідно до рішень Кабінету Міністрів України, прийнятих у 2014 році, функціонування цих та інших пунктів пропуску на кордоні, що не контролюються урядом, призупинено.

¹⁵ Див. щоденні звіти СММ від [12 вересня 2019 року](#) та [24 вересня 2019 року](#).

Спроможність здійснювати моніторингову діяльність, як і раніше, була обмеженою, оскільки ті, кому належить фактичний контроль над цими районами, не бажали надавати гарантії безпеки для відкриття Місією патрульного центру та передових патрульних баз у населених пунктах поблизу цих прикордонних районів. Таким чином, спроможність Місії здійснювати моніторинг у непідконтрольних урядові прикордонних районах залишалася обмеженою, тож через ці обмеження моніторинг не можна назвати всеосяжним і незалежним.

ДІЛЯНКИ РОЗВЕДЕННЯ СИЛ І ЗАСОБІВ

СММ продовжувала здійснювати моніторинг на ділянках розведення сил і засобів у районах Станиці Луганської, Золотого та Петрівського з обох боків лінії зіткнення шляхом регулярного патрулювання та дистанційного спостереження, як це передбачено Рамковим рішенням.

Після відведення сил і засобів наприкінці червня команди СММ спостерігали за проведенням робіт із розмінування та очищення від рослинності обабіч зруйнованої секції мосту біля Станиці Луганської, які тривали до завершення процесу зведення нової секції мосту 19 листопада. Сторони здійснили розмінування та очищення від рослинності в межах 125 м від колишньої зруйнованої секції мосту, а також уздовж дороги між КПВВ на північ від цієї ділянки та блокпостом збройних формувань південніше зруйнованої секції мосту. Такий перебіг подій позитивно вплинув на умови перетину для мирних жителів завдяки підвищенню рівня фізичної безпеки. Однак більша частина місцевості в межах ділянки розведення, зокрема дачні райони південніше річки Сіверський Донець, і далі забруднена мінами, невибухлими боєприпасами та іншими вибухонебезпечними предметами.

З 1 липня по 26 вересня СММ і далі стикалася з обмеженнями доступу до ділянки розведення в районі Золотого автошляхом Т1316, що проходить через ділянку розведення між підконтрольним урядові Золотим і непідконтрольним урядові Первомайськом. Зокрема з липня

до 20 вересня доступ патрулів Місії був обмежений через наявність 12 протитанкових мін (за оцінкою, належали Збройним силам України), установлених поперек автошляху Т1316, а також через те, що далі на південь поперек того ж автошляху була розтягнута «малопомітна перешкода» (МПП; за оцінкою, належала збройним формуванням).

Військовослужбовці Збройних сил України 7 разів прибирали всі 12 протитанкових мін, щоб дозволити проїзд патрулів СММ, а 20 вересня міни вилучили остаточно. Члени збройних формувань відмовились прибрати «малопомітну перешкоду» (МПП), незважаючи на неодноразові запити Місії¹⁶. 26 вересня спостерігачі вперше помітили нещодавно розміщений колючий дріт із саморобним знаком «Стоп» на ньому, розміщений уздовж пускової труби реактивної гранати (РПГ-22) на ґрунті на західному узбіччі автошляху Т1316 неподалік залізничних колій¹⁷. 27 та 30 вересня Збройні сили України прибирали обидві перешкоди, щоб забезпечити можливість проїзду патрулів СММ, а 8 жовтня їх вилучили остаточно¹⁸.

Починаючи з 6 жовтня команди СММ спостерігали, як співробітники Державної служби України з надзвичайних ситуацій проводили роботи з розмінування та видалення рослинності в межах ділянки розведення в районі Золотого та поза нею, у полях і на узбіччях автошляху Т1316. Сторони почали синхронне розмінування 2 листопада після того, як 1 листопада було відведено сили і засоби¹⁹.

¹⁶ Див. Щоденний звіт СММ від 11 вересня 2019 року.

¹⁷ Див. Щоденний звіт СММ від 10 жовтня 2019 року.

¹⁸ Див. щоденні звіти СММ від 30 вересня 2019 року й 1 жовтня 2019 року.

¹⁹ Див. Оперативний звіт СММ від 2 листопада 2019 року.

Так само як і в Станиці Луганській, роботи з розмінування були зосереджені на вилученні мін, невибухлих боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів у межах 30-метрових смуг обабіч автошляху Т1316. Однак спостерігачі продовжували фіксувати мінні поля, що склалися з понад 500 мін у полях обабіч автошляху Т1316 (за оцінкою, належали збройним формуванням). Так само роботи з розмінування не проводили на північно-західній околиці підконтрольної урядові Катеринівки, населеному пункті, що частково розташований в межах ділянки розведення. Це обмежувало можливості СММ здійснювати моніторинг у цьому районі²⁰.

На відміну від ділянок розведення в районах Станиці Луганської та Золотою, на ділянці розведення в районі Петрівського немає дороги, що проходила би через ділянку. З огляду на це патрулі СММ ведуть спостереження східніше підконтрольної урядові Богданівки та на перехресті доріг між непідконтрольними урядові Петрівським і Силою. Автошлях С050952 між Богданівкою та Петрівським проходить орієнтовно за 300 м на північ від північного краю ділянки розведення. Дорогу частково розміновано, однак на ній все ще залишились міни та траншеї, які перетинають дорогу, що перешкоджає проїзду патрулів Місії.

Свободу пересування патрулів СММ під час спроб отримати доступ до ділянки розведення в районі Петрівського обмежували 48 разів (38 випадків заборони доступу та 3 випадки затримки доступу в непідконтрольному урядові Петрівському,

ще 2 випадки затримки доступу в підконтрольній урядові Богданівці). Крім того 5 разів вогонь вели, за оцінкою, в напрямку БПЛА СММ. Про 38 разів випадків відмови доступу повідомлялося щоденно з 1 вересня по 7 жовтня; тоді члени збройних формувань обмежили доступ СММ до Петрівського для моніторингу безпекової ситуації та вивантаження даних із камери спостереження в ручному режимі. Місія втратила 1 БПЛА середнього радіуса дії та 1 міні-БПЛА поблизу непідконтрольного урядові Петрівського, а також 1 міні-БПЛА біля підконтрольної урядові Богданівки (для ознайомлення зі спостереженнями, пов'язаними з БПЛА та камерами Місії див. розділ «Засоби дистанційного спостереження СММ»)²¹.

Після початку відведення сил і засобів із ділянки розведення в районі Петрівського 9 листопада 2019 року кількість випадків заборони доступу значно зменшилась²². 13 листопада сторони почали подальше синхронне розмінування, яке було завершено 20 листопада після того, як сторони повідомили СММ про завершення основних робіт із розмінування в межах ділянки розведення, усунення перешкод й огороження додаткових ділянок, за оцінкою, забруднених невибухлими боєприпасами²³. Незважаючи на завершення робіт із розмінування на ділянці розведення, вона залишається недоступною для здійснення безпосереднього моніторингу з боку Місії, оскільки на автошляху С050952 і далі наявні міни в підконтрольних і непідконтрольних урядові районах (хоча підконтрольна урядові сторона дороги була

²⁰ Поза звітним періодом, у березні 2020 року, СММ зауважила, що в Катеринівці розпочато роботи з розмінування.

²¹ Див. щоденні звіти СММ від 9 липня 2019 року, 30 вересня 2019 року та 22 жовтня 2019 року.

²² Див. Оперативний звіт СММ від 9 листопада 2019 року.

²³ Див. Щоденний звіт СММ від 21 листопада 2019 року.

частково розмінована), траншеї, що перетинають дорогу в Петрівському, а також мінні поля (за оцінкою, належали збройним формуванням) на південно-східному краю ділянки розведення.

У листі до підписантів Мінських угод від 17 грудня 2019 року Голова Місії зауважив, що сторони по-різному сприяють реалізації запитів СММ щодо сприяння уможливленню доступності дороги Богданівка–Вікторівка–Петрівське для проїзду патрулів СММ, а також установлення додаткових технічних засобів для здійснення моніторингу в цьому районі. Наприклад, спостерігачі зауважили (поза звітним періодом), що представники Збройних сил України на запит Місії встановили покращені бетонні плити на дорозі між Богданівкою та Петрівським, де раніше були засипані траншеї. Наразі СММ оцінює стан покращених дорожніх умов на дорозі з Богданівки, що є надзвичайно важливим для ефективного моніторингу ділянки розведення в районі Петрівського. Однак СММ і далі не може користуватись частиною дороги з Петрівського, оскільки її перетинає траншея (за оцінкою, збройних формувань) у місці поза ділянкою розведення, але практично поряд із північно-східним її кутом.

МІНИ, НЕВИБУХЛІ БОЄПРИПАСИ Й ІНШІ ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНІ ПРЕДМЕТИ

Підписанти Меморандуму погодились накласти заборону на закладення та встановлення мін у зоні безпеки. Однак протягом звітного періоду загроза від мін і невибухлих боєприпасів зберігалася. Спостерігачі продовжували фіксувати обмеження свободи пересування при спробах проїхати через міст у Щасті, а також через наявність протитанкових мін на дорозі, яка веде до нього.

У липні в Донецькій області на автошляху С051801 (яким регулярно користуються мирні жителі та патрулі СММ) між підконтрольними урядові Орлівкою та Уманським, спостерігачі вперше помітили предмет, оцінений як реактивний снаряд із реактивної системи залпового вогню (РСЗВ), що застряг в асфальтовому покритті посеред дороги²⁴. В липні, серпні, жовтні, листопаді та грудні команди СММ і далі відзначали, що дороги, узбіччя та райони у межах 5 м поза дорогами між КПВВ поблизу підконтрольного урядові Пищевика та відповідного блокпоста збройних формувань біля непідконтрольного урядові Верхньошироківського були забруднені протитанковими мінами, невибухлими боєприпасами й іншими вибухонебезпечними предметами, що становлять загрозу для співробітників СММ і близько 3 500 мирних жителів, які щодня користуються цим автошляхом²⁵.

У Луганській області автошлях Т0504 між непідконтрольним урядові Первомайськом і підконтрольною урядові Попасною залишається однією з двох доріг, якими користуються патрулі СММ для перетину лінії зіткнення. Можливість користуватися цією дорогою є критично важливою для операційної діяльності Місії. Протягом звітного періоду в 11 випадках користуватися автошляхом було неможливо через наявність невибухлих боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів, що завадило пересуванню патрулів Місії у період із липня до середини серпня²⁶. СММ неодноразово зверталась із запитом щодо розмінування цього автошляху, яке інколи неможливо було здійснити з огляду на відсутність гарантій безпеки від сторін. У жовтні спостерігачі тричі бачили, як сапери Державної служби України з надзвичайних ситуацій і сапери з непідконтрольних урядові районів вилучали невибухлі боєприпаси й інші вибухонебезпечні предмети з цієї дороги²⁷.

Через можливу наявність мін і невибухлих боєприпасів (зафіксовану вперше чи повторно) спостерігачі знову не могли здійснити патрулювання в ще кількох районах уздовж лінії зіткнення на додачу до тих, де це було неможливо протягом попередніх звітних періодів, у тому числі такими особливо важливими маршрутами²⁸:

²⁴ Див. щоденні звіти СММ від/станом на 9 липня 2019 року, 17 серпня 2019 року, 26 серпня 2019 року, 22 жовтня 2019 року, 23 жовтня 2019 року, 9 листопада 2019 року, 15 листопада 2019 року та 14 грудня 2019 року.

²⁵ Див. Щоденний звіт СММ станом на 1 серпня 2019 року.

²⁶ Див. щоденні звіти СММ від/станом 4 липня 2019 року, 9 липня 2019 року, 16 липня 2019 року, 17 липня 2019 року, 1 серпня 2019 року, 19 серпня 2019 року, 10 жовтня 2019 року, 12 жовтня 2019 року, 22 жовтня 2019 року, 7 листопада 2019 року та 27 грудня 2019 року.

²⁷ Див. щоденні звіти СММ від/станом на 21 жовтня 2019 року, 29 жовтня 2019 року та 31 жовтня 2019 року.

²⁸ Див. «Тематичний звіт про обмеження свободи пересування й інші перешкоди у виконанні мандата СММ за січень–червень 2019 р.»

- автошлях М03 (від непідконтрольного урядові Дебальцевого до підконтрольного урядові Світлодарська)²⁹;
- автошлях М14 (від непідконтрольного урядові Новоазовська до підконтрольного урядові Маріуполя)³⁰;
- автошлях С050952 (від підконтрольної урядові Богданівки до непідконтрольного урядові Петрівського) (див. інформацію про спостереження в розділі «Ділянки розведення сил і засобів»);
- автошлях Т1315 (між непідконтрольними урядові Пришибом і Красним Лиманом);
- автошлях Т0519 (між підконтрольним урядові Маріуполем і непідконтрольними урядові Пікузами)³¹;
- дорога місцевого значення (між підконтрольним урядові Верхньоторецьким і непідконтрольним урядові Бетмановим (кол. Красний Партизан))³²; а також
- автошлях Т0512 (між непідконтрольними урядові Бойківським (кол. Тельманове) і Старомар'івкою)³³.

Після [інциденту 23 квітня 2017 року поблизу Пришиба](#), який найімовірніше стався через спрацювання протитанкової міни та призвів до смерті члена патруля СММ і поранення двох інших співробітників, Місія обмежила патрулювання до пересування виключно асфальтованими чи бетонними дорогами. Це обмеження і далі впливало на таку діяльність:

- відвідування та проведення перевірки наявності озброєння в місцях розміщення

озброєння, до яких можливо дістатися лише ґрунтовими дорогами чи дорогами без твердого покриття (СММ може відвідувати лише приблизно 53% від загальної кількості виділених місць зберігання озброєння);

- наземне патрулювання на транспортних засобах у межах зони безпеки;
- польоти БПЛА, запуск чи посадка яких має здійснюватися на м'якій поверхні; та
- технічне обслуговування камер та вивантаження матеріалів фото- і відеофіксації, задля проведення яких необхідно пересуватися дорогами без твердого покриття (див. вище розділ «Камери СММ»).

СММ знову зауважила незначний прогрес у питанні вилучення мін, невибухлих боєприпасів та інших вибухових пристроїв, попри те, що підписанти домовилися про необхідність здійснення координації робіт із розмінування з боку СЦКК та визначили осіб, відповідальних за усунення ризиків, пов'язаних із цими вибухонебезпечними предметами. Під час засідань Робочої групи з безпекових питань Тристоронньої контактної групи та у своїх листах підписантам Мінських угод Голова Місії також неодноразово закликав сторони провести роботи з розмінування в районах КПВВ. Існуючі обмеження щодо пересування тільки дорогами з твердим покриттям та асфальтованими дорогами обмежує доступ СММ до певних районів і населених пунктів, у яких переважно ґрунтові чи гравійні дороги.

²⁹ З початку 2015 року спостерігачі не могли проїхати автошляхом М03, що з'єднує Дебальцеве та Світлодарськ. Наявність мін повторно підтверджено у червні 2019 року.

³⁰ Наявність мін у цій місцевості підтверджено у червні 2019 року.

³¹ На автошляху є міни та траншеї, що проходять поперек нього; зафіксовано протягом поточного звітного періоду.

³² Цю дорогу в багатьох місцях перетинають траншеї; зафіксовано протягом поточного звітного періоду.

³³ Автошлях і далі забруднений мінами та невибухлими боєприпасами.

Обмежена співпраця сторін у питаннях протимінної діяльності, підтвердження чи картування таких районів і населених пунктів також перешкоджає доступу патрулів Місії до певних районів і населених пунктів, а також зусиллям зі здійснення моніторингу безпекової ситуації та впливу на цивільне населення.

У Донецькій області до населених пунктів навколо Донецького аеропорту (підконтрольні урядові Опитне та Піски, а також непідконтрольні урядові Спартак і Веселе), Зайцевого, Розсадок, підконтрольних урядові Травневого, Тарамчука і Широкиного, а також непідконтрольних урядові Старомихайлівки, Крутої Балки та деяких районів Горлівки і далі немає доступу через наявність мін, невибухлих боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів. У Луганській області дороги, що ведуть із підконтрольних урядові Новоолександрівки й Кримського, а також непідконтрольних урядові Донецького, Жолобка, Сокільників, Знам'янки та Пришиба і далі значно забруднені мінами, невибухлими боєприпасами й іншими вибухонебезпечними предметами.

ПЕРЕШКОДИ У ПРОЦЕСІ ЗБОРУ ІНФОРМАЦІЇ

У непідконтрольних урядові районах Місія і далі стикалася з перешкодами у діяльності зі встановлення фактів та звітування про них у відповідь на конкретні інциденти або повідомлення про них, а також при взаємодії з місцевим населенням³⁴.

Як і протягом попередніх місяців і років, у багатьох випадках цивільні особи неохоче спілкувалися зі співробітниками Місії та часто серед причин такої поведінки зазначали «накази» від осіб, яким належить фактичний контроль над непідконтрольними урядові районами Донецької та Луганської областей, а інколи висловлювали побоювання, що таке спілкування матиме для них негативні наслідки.

Особливо чітко ця тенденція простежувалася під час спілкування співробітників СММ із медичним персоналом та іншими співрозмовниками в непідконтрольних урядові районах (18 випадків протягом звітного періоду). Усі випадки (крім одного) зафіксовано в Донецькій області (9 у лікарнях, 7 у навчальних закладах й 1 у дитсадку). Персонал лікарень зазвичай відмовлявся надавати спостерігачам інформацію про жертви серед цивільного населення (без «дозволу» тих, кому належить фактичний контроль у цих районах).

У 9 випадках співробітники СММ стикалися з відмовою надавати інформацію під час моніторингу ситуації в навчальних закладах у непідконтрольних урядові районах для оцінки впливу конфлікту на дітей та їхню освіту: в Олександрівці, Донецьку та Старомихайлівці (двічі в кожному населеному пункті), Іловайську, Горлівці та Голубівці (кол. Кіровськ).

³⁴ 30 листопада 2018 року особи, яким належить фактичний контроль над окремими районами Луганської області, у листі попередили Місію не удаватися до спроб встановити контакти з представниками освітніх та інших установ «без узгодження» з ними (див. «Тематичний звіт про обмеження свободи пересування й інші перешкоди у виконанні мандата СММ за липень–грудень 2018 р.»).

ВНЕСОК СЦКК

Після виходу офіцерів Збройних сил Російської Федерації зі складу СЦКК 18 грудня 2017 року СММ продовжила свою щоденну взаємодію зі штабом СЦКК у Соледарі, а також, з-поміж іншого, здійснювала координацію між українською стороною СЦКК і членами патрулів Місії, які стикалися з обмеженнями свободи пересування на місцях, для забезпечення надання гарантій безпеки, а також інформувала про польоти БПЛА, сприяла уможливленню вилучення невибухлих боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів. СММ регулярно зверталася за сприянням у забезпеченні оперативного реагування на факти перешкоджання моніторингу і верифікації Місії, як це визначено підписантами Доповнення до Комплексу заходів і Рамкового рішення. У своїх звітах СММ надавала додаткову інформацію для реагування на зафіксовані порушення та їх усунення.

Місія знову неодноразово наголошувала на тому, що підписанти Мінських угод доручили СЦКК здійснювати координацію робіт із розмінування, як це передбачено у Рішенні ТГК щодо протимінної діяльності.

Вихід офіцерів Збройних сил Російської Федерації зі складу СЦКК продовжував негативно впливати на пов'язані із СЦКК робочі процеси, зокрема на роботу зі сприяння наданню гарантій безпеки для проведення ремонту й технічного обслуговування на об'єктах інфраструктури, робіт із розмінування, а також у випадках, коли свободу пересування Місії обмежують.

СММ і далі готова поновити співпрацю з СЦКК в його першопочатковому спільному складі.

ВИСНОВКИ

Безпечний і безперешкодний доступ на сході України є вкрай важливим для того, щоб Місія могла виконувати свій мандат, здійснювати об'єктивний і точний моніторинг, а також звітувати про ситуацію.

Керуючись у своїй діяльності принципами прозорості та неупередженості, як це передбачено рішенням Постійної ради ОБСЄ, для Місії є пріоритетом об'єктивно, точно та вчасно звітувати про ситуацію на основі фактів задля забезпечення ефективного виконання мандата та реалізації ролі СММ, означеної у Протоколі та Меморандумі від вересня 2014 року, а також у Комплексі заходів із виконання Мінських угод від лютого 2015 року та в Доповненні до нього від вересня 2015 року.

Крім того, у Загальних узгоджених висновках Паризького саміту «Нормандського формату» від 9 грудня 2019 року учасники «Нормандської четвірки» нагадали, що СММ повинна мати можливість використовувати всі засоби, передбачені мандатом, а також мати безпечний і надійний доступ по всій Україні для повноцінного виконання свого мандата. Однак свобода пересування патрулів Місії залишалася суттєво обмеженою.

СММ і далі стикається з обмеженнями свободи пересування й іншими перешкодами на сході України, де сторони продовжують вдаватися до заборон доступу, затримок у доступі або надавати доступ за умови до певних районів.

Із 556 випадків обмежень, з якими спостерігачі стикались у другій половині

2019 року, приблизно 93% сталися в невідконтрольних урядові районах (переважно на півдні Донецької області). Місія стикалася з обмеженнями свободи пересування на різних блокпостах уздовж лінії зіткнення. У результаті цього існували перешкоди спроможності СММ здійснювати моніторинг безпекової ситуації у Донецькій і Луганській областях, зокрема в неконтрольованих урядом прикордонних районах, або уточнювати інформацію про жертви серед цивільного населення та пошкодження цивільних об'єктів.

БПЛА СММ і далі зазнавали впливу перешкод сигналу GPS та потрапляли під вогонь, що також створювало ризики для членів патрулів Місії, які управляли польотами цих БПЛА.

Задля забезпечення всеосяжного моніторингу в нічний час або моніторингу недоступних для патрулів районів Місія використовувала технічні засоби (БПЛА та камери). У другому півріччі 2019 року в понад 500 випадках БПЛА СММ зазнавали впливу перешкод сигналу GPS (за оцінкою, ймовірно через глушіння). При цьому зафіксовано 45 випадків, коли вогонь зі стрілецької зброї вели, за оцінкою, в напрямку БПЛА. Унаслідок обстрілів і впливу перешкод сигналу GPS Місія втратила 1 БПЛА середнього радіуса дії та 6 міні-БПЛА.

Через обмеження, з якими стикається СММ, здійснення Місією моніторингу в прикордонних районах залишається обмеженим і не всеохопним.

У другій половині 2019 року Місія здійснила 201 патрулювання до прикордонних районів, що не контролюються урядом.

У Луганській області патрулі СММ зафіксували 29 випадків заборони доступу, тимчасом у Донецькій області патрулям Місії відмовляли у перетині блокпостів збройних формувань поблизу Новоазовська (біля кордону з Російською Федерацією) у 31 випадку. Крім того, багатьом патрулям як і раніше не вдавалося дістатися непідконтрольних урядові районів на півдні Донецької області, зокрема прикордонних районів, через систематичні обмеження свободи пересування.

Як і раніше, здійснення моніторингу також було обмежене через небажання осіб, яким належить фактичний контроль, надавати гарантії безпеки для відкриття патрульних центрів і передових патрульних баз у населених пунктах поблизу прикордонних районів. Тож моніторинг СММ у непідконтрольних урядові прикордонних районах і далі обмежений і не може бути охарактеризований як всеосяжний чи незалежний через такі обмеження*.

СММ і далі стикається з обмеженнями моніторингу на ділянках розведення в районах Станиці Луганської, Золотого та Петрівського.

Упродовж звітного періоду Місія здійснювала моніторинг відведення особового складу й техніки, а також проведення робіт із розмінування на ділянках розведення в районах Станиці Луганської, Золотого та Петрівського. Однак було виконано лише основні роботи з розмінування, тож деякі райони в межах ділянок розведення та дороги біля них залишаються забрудненими мінами, невибухлими боєприпасами й іншими вибухонебезпечними предметами. Доступ СММ до ділянки розведення в районі Петрівського як і раніше обмежений і вимагає чимало ресурсів, оскільки Місія

змушена була шукати альтернативні засоби для моніторингу процесу розведення шляхом встановлення камер і виконання польотів БПЛА.

Міни, невибухлі боєприпаси й інші вибухонебезпечні предмети продовжують становити загрозу для сотень цивільних осіб і патрулів СММ, які перетинають лінію зіткнення.

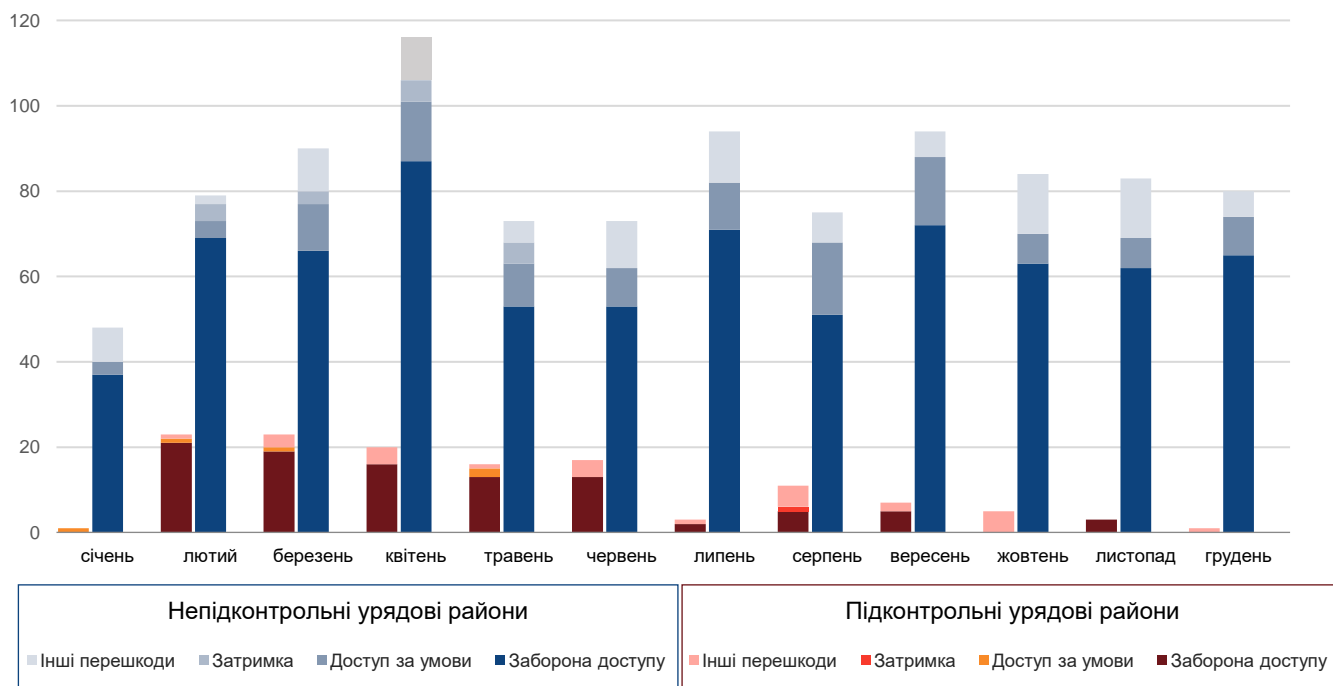
Упродовж другого півріччя 2019 року СММ продовжувала зазнавати постійних обмежень у доступі до мосту в Щасті через наявність протитанкових мін на автошляху Н21. Крім того, міни, невибухлі боєприпаси, залишки снарядів та інші вибухонебезпечні предмети і далі встановлюють у житлових районах і біля них, на дорогах місцевого значення та основних під'їзних дорогах до контрольних пунктів в'їзду-виїзду та відповідних блокпостів збройних формувань у Донецькій області. Сторони несуть відповідальність за проведення робіт із маркування, огороження та очищення таких районів від мін, невибухлих боєприпасів й інших вибухонебезпечних предметів.

У непідконтрольних урядові районах Місія і далі стикалася з перешкодами у своїй діяльності зі встановлення фактів та звітування про факти у відповідь на конкретні інциденти або повідомлення про них.

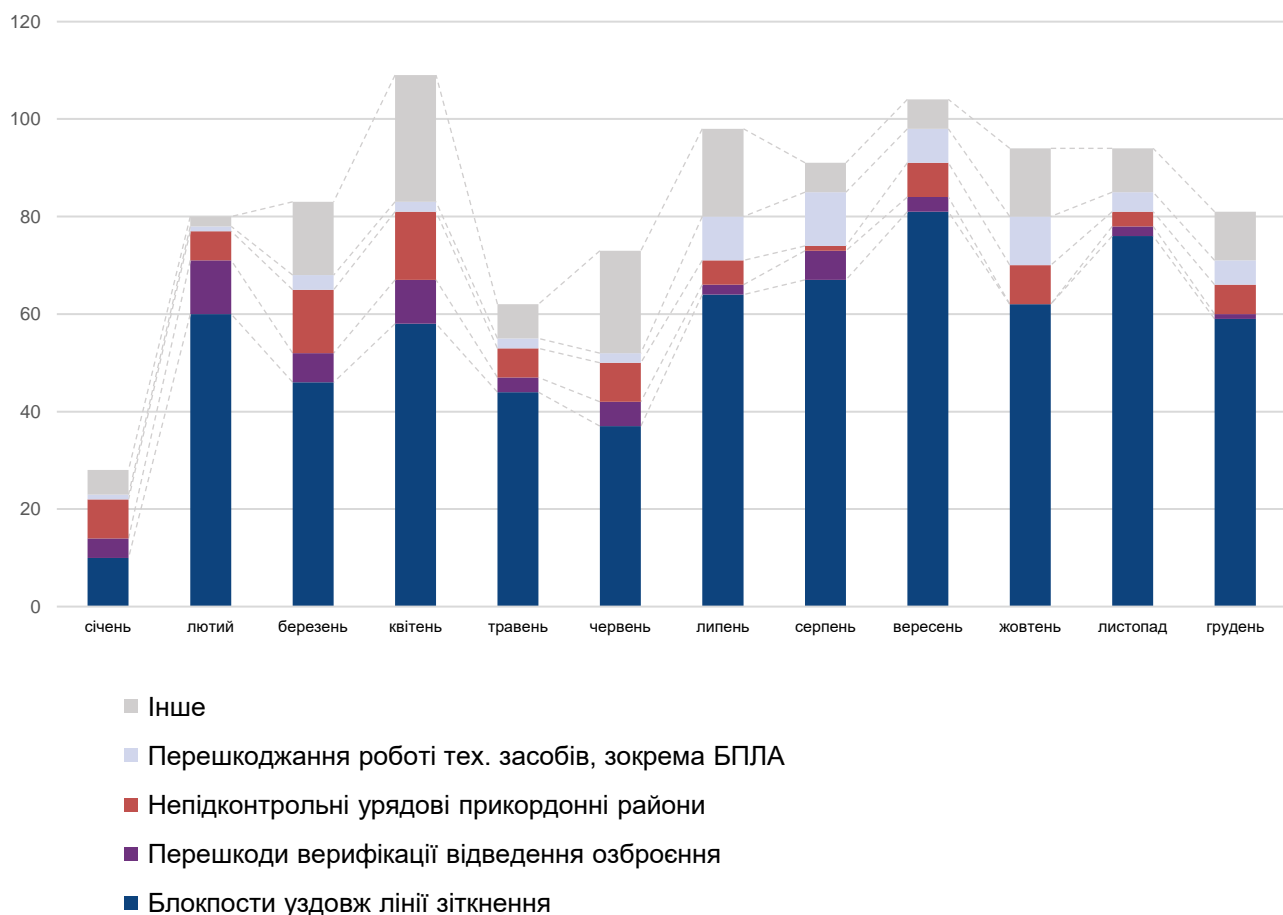
Упродовж звітного періоду, уточнюючи інформацію про жертви серед цивільного населення та ситуацію в навчальних закладах, співробітники СММ стикалися з обмеженнями 18 разів.

ДОДАТОК № 1: ГРАФІКИ ТА МАПИ

Кількість обмежень свободи пересування СММ за 2019 р.

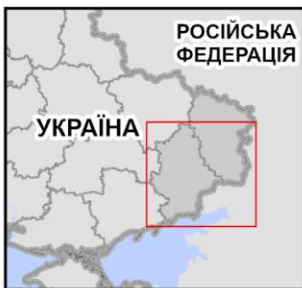
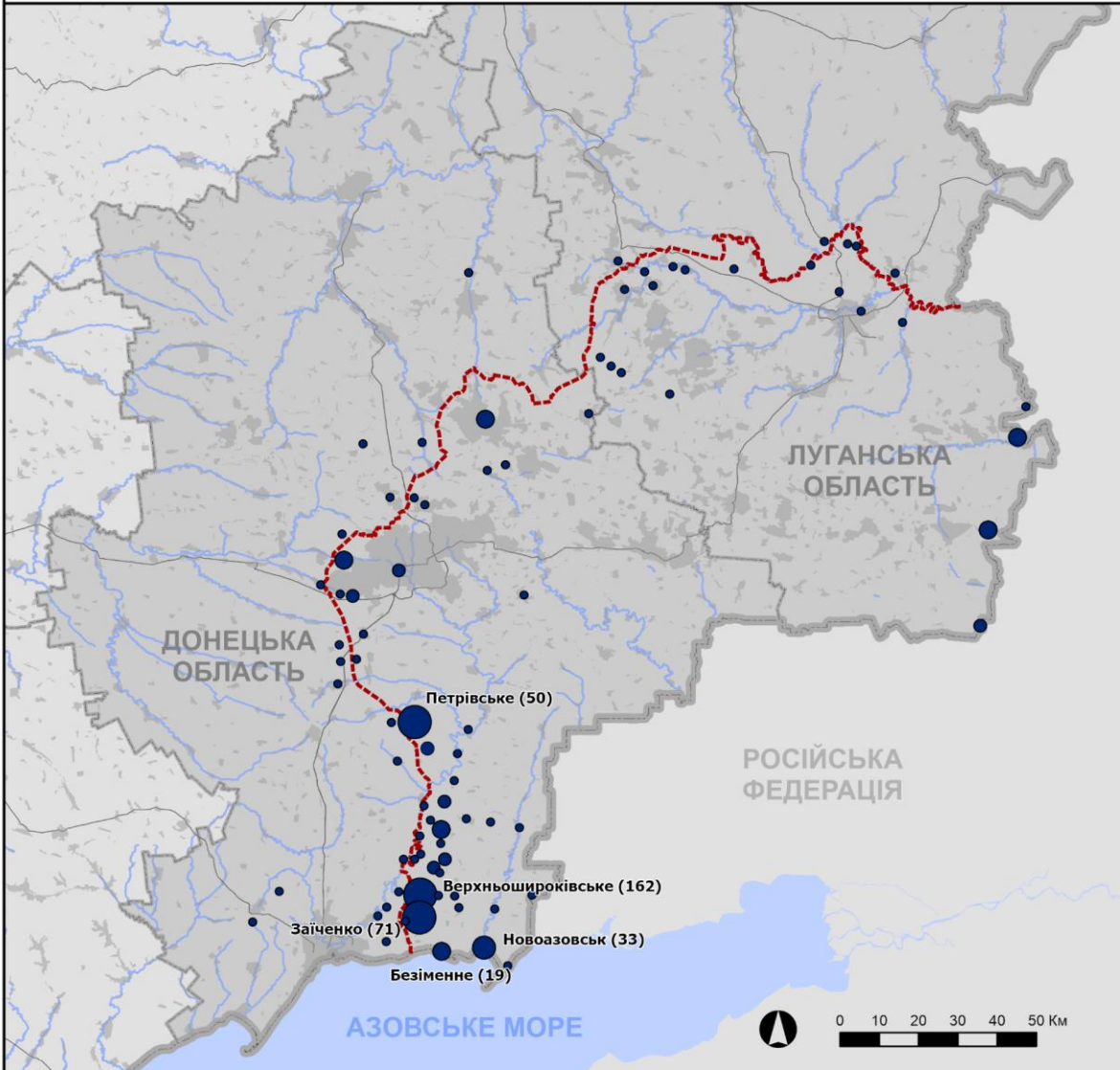
Обмеження свободи пересування за категоріями за 2019 р.

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія в Україні

Обмеження свободи пересування в період 1 липня – 31 грудня 2019 р.

Частота обмежень свободи пересування*

- 1-5
- 6-10
- 11-20
- 21-40
- 40+

Інші позначення

- Лінія зіткнення (орієнт.)
- Населений пункт
- Границя області
- Державний кордон

*Обмеження в місцях зберігання озброєння та на ділянках розведення, а також пов'язані з наявністю мін, дорожніх загороджень і невбухлих боєприпасів не нанесені.

Джерела: адміністративні кордони — УКГП ООН; дороги/річки — проект OpenStreetMap; море — VLIZ (2005). Акваторії МГО, інше — ОБСЕ

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності. Відсутність помилок у малі не гарантується, а її зміст не означає, що СММ ОБСЕ затверджує або ухвалює офіційний статус мали.

© ОБСЕ 2019 Не дозволяється використовувати, копіювати, відтворювати, передавати, транслювати, продавати, ліцензувати або застосовувати без попереднього дозволу з боку ОБСЕ у письмовому вигляді.

Класифікація: (циркуляр Місії 171071) ОБСЕ+

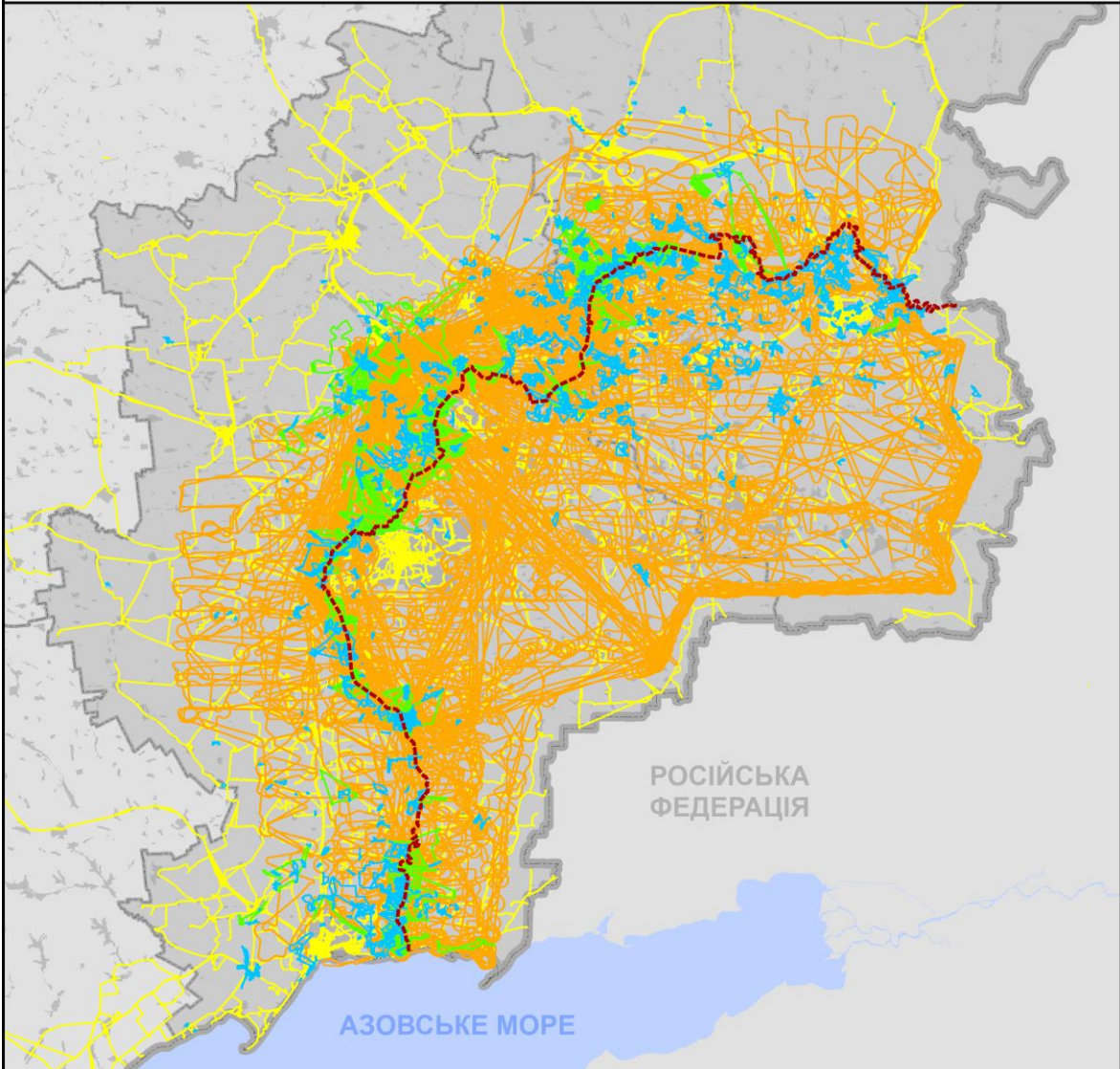
Створено: 16/04/2020

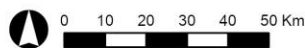

Організація з безпеки та співробітництва в Європі
Спеціальна моніторингова місія в Україні

Мапа маршрутів патрулювання та польотів БПЛА 1 липня – 31 грудня 2019 р.

- Лінія зіткнення (орієнт.)
- Польоти БПЛА малого радіуса дії
- Польоти БПЛА середнього радіуса дії
- Польоти БПЛА дальнього радіуса дії
- Маршрут патрулювання

Джерела: адміністративні кордони — УКГП ООН;
дороги/річки — проект OpenStreetMap;
море — VLIZ (2005). Акваторії МГО, інше — ОБСЄ.

Система координат: WGS 1984 UTM Zone 37N

Ця мапа надається винятково для наочності.
Відсутність помилок у малі не гарантується,
а її зміст не означає, що СММ ОБСЄ
затверджує або ухвалює офіційний статус мапи.

© ОБСЄ 2019 Не дозволяється використовувати,
копіювати, відтворювати, передавати, транслювати,
продавати, ліцензувати або застосовувати без
попереднього дозволу з боку ОБСЄ у письмовому
вигляді

Створено: 17/04/2020

ДОДАТОК № 2: НАСИЛЬСТВО ТА ПОГРОЗИ ЩОДО СПІВРОБІТНИКІВ МІСІЇ ЧИ В ЇХНІЙ ПРИСУТНОСТІ³⁵

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
05.07.2019	Південна околиця Золото-5 (Михайлівки)	Непідконтрольний урядові	Команда СММ чула 2 черги зі стрілецької зброї на відстані приблизно 1 км на північний захід від свого місцеположення. Спостерігачі також чули свист, за оцінкою, куль, що пролітали приблизно за 5 м над їхніми головами, а також від куль, що зрикошетили від твердих поверхонь на відстані близько 5–10 м на південь.	Щоденний звіт СММ від 6 липня 2019 року
02.09.2019	Пікузи (кол. Комінтернове)	Непідконтрольний урядові	Під час виконання оцінки пошкоджень цивільних об'єктів члени патруля Місії бачили та чули вибух орієнтовно за 30 м на південний захід. Невдовзі потому команда СММ помітила, як неподалік приземлився хвостовий стабілізатор реактивної гранати.	Оперативний звіт СММ від 2 вересня 2019 року
27.09.2019	Тополине	Підконтрольний урядові	Офіцер Збройних сил України при Спільному центрі з контролю та координації (СЦКК) сказав команді Місії, що будь-які БПЛА СММ, що літатимуть над цим районом, будуть збиті.	Щоденний звіт СММ від 27 вересня 2019 року
30.11.2019	Пікузи (кол. Комінтернове)	Непідконтрольний урядові	Під час виконання оцінки пошкоджень цивільних об'єктів команда Місії чула 3 постріли зі стрілецької зброї приблизно на 100–200 м на південний захід від свого місцеположення.	Щоденний звіт СММ від 30 листопада 2019 року
09.12.2019	Ясинувата	Непідконтрольний урядові	Патруль, розміщений з метою сприяння дотриманню режиму припинення вогню для уможливлення функціонування Донецької фільтрувальної станції. Члени патруля Місії чули свист, за оцінкою, від боєприпаса, випущеного з північно-східного напрямку.	Щоденний звіт СММ від 9 грудня 2019 року

³⁵ Не враховуючи випадки ведення вогню зі стрілецької зброї, за оцінкою, у напрямку БПЛА СММ або порушень режиму припинення вогню, які впливали на роботу камер.

ДОДАТОК № 3: ІНЦИДЕНТИ, КОЛИ НА БПЛА СММ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО РАДІУСА ДІЇ НАВОДИЛИ ЗБРОЮ

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
01.07.2019	Хрещатицьке	Непідконтрольний урядові	БПЛА зафіксував, як член збройних формувань направив рушницю, за оцінкою, на БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 3 липня 2019 року
02.07.2019	Зернове	Непідконтрольний урядові	Черги та постріли зі стрілецької зброї приблизно за 700 м на північно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 3 липня 2019 року
03.07.2019	Дебальцеве	Непідконтрольний урядові	Черги та постріли зі стрілецької зброї приблизно за 850 м на північно-північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 4 липня 2019 року
05.07.2019	Мар'їнка	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 200–250 м на північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 6 липня 2019 року
11.07.2019	Золоте	Н/Д	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1,5 км на північно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 12 липня 2019 року
12.07.2019	Металіст	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1,5 км на північ у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 13 липня 2019 року
22.07.2019	Чермалик	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1,8 км на північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 23 липня 2019 року
28.07.2019	Первомайськ	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 2 км на захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 29 липня 2019 року
05.08.2019	Авдіївка	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1,6 км на північно-північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 6 серпня 2019 року
07.08.2019	Новоселівка	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 350 м на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 8 серпня 2019 року
13.08.2019	Гнутаєве	Підконтрольний урядові	Черги та постріли зі стрілецької зброї приблизно за 3,4 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 14 серпня 2019 року
13.08.2019	Талаківка	Підконтрольний урядові	Черги та постріли зі стрілецької зброї приблизно за 2 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 14 серпня 2019 року
13.08.2019	Обозне	Непідконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 3 км на північ у районі, де в той час пролітав БПЛА. Команда Місії втратила керування БПЛА; повернути БПЛА не вдалося.	Щоденний звіт СММ від 14 серпня 2019 року
14.08.2019	Парасковіївка	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 1 км на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА. Команда Місії втратила керування БПЛА; повернути БПЛА не вдалося.	Щоденний звіт СММ від 15 серпня 2019 року
15.08.2019	Золоте-4 (Родіна)	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1–1,5 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 16 серпня 2019 року
19.08.2019	Первомайськ	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 700 м на північно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 20 серпня 2019 року
19.08.2019	Сміле	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 3,6 км на північно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 20 серпня 2019 року
20.08.2019	Луганськ	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1 км на західно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 21 серпня 2019 року

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
30.08.2019	Тавричеське	Непідконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 1,8 км на захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 31 серпня 2019 року
09.09.2019	Золоте-5 (Михайлівка)	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 0,8–1 км на північно-північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 10 вересня 2019 року
13.09.2019	Пищевик	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 3–4 км на північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 14 вересня 2019 року
13.09.2019	Старогнатівка	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 3–4 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 14 вересня 2019 року
20.09.2019	Петрівське	Н/Д	Постріли та черги зі стрілецької зброї приблизно за 2,5 км і 3,5 км на південний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 21 вересня 2019 року
21.09.2019	Петрівське	Н/Д	Постріли та черги зі стрілецької зброї приблизно за 2 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 23 вересня 2019 року
29.09.2019	Лобачеве	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 3 км на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА. Команда Місії втратила керування БПЛА; повернути БПЛА не вдалося.	Щоденний звіт СММ від 30 вересня 2019 року
03.10.2019	Горлівка	Непідконтрольний урядові	Постріли та черги зі стрілецької зброї приблизно за 500 м на південь у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 4 жовтня 2019 року
07.10.2019	Гнутове	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 3,5 км на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 8 жовтня 2019 року
07.10.2019	Пищевик	Підконтрольний урядові	Постріли та черги зі стрілецької зброї приблизно за 3,5 км на східно-північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 8 жовтня 2019 року
09.10.2019	Петрівське	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1 км на південний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 10 жовтня 2019 року
14.10.2019	Новотроїцьке	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 100–200 м на північно-північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 15 жовтня 2019 року
14.10.2019	Березове	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1 км на схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 15 жовтня 2019 року
16.10.2019	Сентянівка	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 2,5–3 км на північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 17 жовтня 2019 року
26.10.2019	Петрівське	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1–2 км на південь у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 28 жовтня 2019 року
28.10.2019	Сентянівка	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 3 км на північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 29 жовтня 2019 року
29.10.2019	Архангельське	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 500–700 м на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 30 жовтня 2019 року
04.11.2019	Чермалик	Підконтрольний урядові	Черги зі стрілецької зброї приблизно за 1 км на північний схід та орієнтовно за 2 км на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 5 листопада 2019 року
05.11.2019	Металіст	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 0,8–1 км на північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	Щоденний звіт СММ від 6 листопада 2019 року

Дата	Місце	Фактичний контроль	Короткий виклад суті інциденту	Джерело
08.11.2019	Христове	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 2,5 км на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 9 листопада 2019 року</u>
11.11.2019	Металіст	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 600–800 м на північний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 12 листопада 2019 року</u>
16.12.2019	Райгородка	Підконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 50–70 м на південь у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 17 грудня 2019 року</u>
19.12.2019	Раївка	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 400–450 м на південний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 20 грудня 2019 року</u>
24.12.2019	Дачне	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 1–2 км на північ у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 27 грудня 2019 року</u>
25.12.2019	Новоселівка	Підконтрольний урядові	Постріли та черги зі стрілецької зброї приблизно за 2 км на східно-північний схід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 27 грудня 2019 року</u>
31.12.2019	Луганськ	Непідконтрольний урядові	Постріли зі стрілецької зброї приблизно за 400–500 м на південний захід у районі, де в той час пролітав БПЛА.	<u>Щоденний звіт СММ від 3 січня 2020 року</u>